

ZULFIYAXONIM O‘ZBEK AYOLI TIMSOLIDA

Avazmetova Mohiniso

Xorazm viloyati Yangibozor tumani 12-sonli maktabning 9-sinf o‘quvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolani yozishdan maqsad o‘zbek adabiyotining yorqin shoirasi, o‘zbek ayoli timsoli Zulfiyaxonim hayoti va ijodiy ishlari, ilmiy merosi haqida gap boradi. Mehr-muhabbat vasfini she’riy to‘plamlarida tarannum etuvchi Zulfiyaxonim ijodi orqali o‘zimizga bilimlarni olamiz.

Kalit so‘zlar: Mehr-muhabbat, ayol timsoli, iqtidorlik, mehnatkash, xalqaro mukofoti, ilmiy merosi, huquq, ballada, ocherk, elegiya.

Biz mehr-muhabbat va odamiylikning ilk saboqlarini aziz onalarimizdan, ularning beshigimiz uzra parvona bo‘lib aytgan alla ohanglaridan olamiz. Darhaqiqat, biz hayotimiz mazmuni bo‘lgan sevgi va sadoqat, mehr-muhabbat, nazokat va latofat kabi eng nozik, sirli tuyg‘ularni Yaratganimizning beqiyos mo‘jizasi bo‘lmish ayol zotisiz aslo tasavvur eta olmaymiz. Zulfiyaxonim nafaqat oz she’rlari, balki butun hayoti bilan ozbek ayolining ma’naviy qiyofasini namoyon etgan atoqli shoiramizdir. Zulfiya Isroilova – taniqli va iqtidorli o‘zbek shoirasi. Yorqin rassom, oddiy inson qalbini o‘tkir his qilgan – mehnatkash, Sharq ayolining jamiyatdagi teng huquqi uchun mardonavar kurashgan ayol. Zulfiya she’riyatining nufuzi – bizning dabdabali murakkab davrimizning haqqoniy ifodasi, o‘ziga xosligi, zamondoshlarimizning qalbi va harakatlarining yorqin tasviridadir. O‘zbek xalqining atoqli va ardoqli vakili, taniqli jamoat arbobi, xalqaro tinchlik uchun kurash jarchisi Zulfiya Isroilova xalqaro “Nilufar”, Javoharlal Neru nomidagi hamda Davlat mukofatlari sohibasidir. Zulfiyaxonim Isroilova 1915-yili 1-martda Toshkent shahrining qadimiy Degrez mahallasida tavallud topgan. Avval boshlang‘ich maktabda, so‘ng xotin – qizlar bilim yurtida tahsil olgan. 1935-1938-yillarda O‘zbekiston fanlar akademiyasining til va

adabiyot instituti aspiranturasida o‘qigan. Shundan keyin turli nashriyotlarda ishlagan. Mashaqqatli urush yillari Zulfiyaning iqtidori butunlay ravnaq topadi va o‘ta yorqin tus oladi: uning she’rlarida vatanparvarning serg‘ayrat ovozi jaranglaydi, Vatani mustaqilligi uchun qo‘liga qurol olib kurashayotganlarga, har kunlik chuqur kurash ortida mashaqqatli mehnati ila frontni barcha kerakli narsalar bilan ta’minlayotganlarga nisbatan lirik iliqligi seziladi. “Uni Farhod derdilar” she’rida isyonkor fashistlarga nisbatan nafrat, g‘alabaga ishonch ifodalangan. G‘animga qarshi kurashga chorlov askar-o‘g‘il haqidagi ona qo‘shig‘i, xotini va onasini sog‘ingan jasur frontchi, paxlavon eri uchun qayg‘urayotgan ayolning qayg‘uli xavotiri bilan bog‘lanadi. Zulfiya ijodida o‘zbek ayolining taqdiri muhim o‘rin egallaydi, uning mamlakat hayotidagi faol o‘rni muhim ahamiyat kasb etadi. Zulfiya uzoq o‘tmishda ayol o‘rni uy-ro‘zg‘or yumushlari doirasida bo‘lganligini, uyda ham bek, ham hukmdor bo‘lgan eriga itoatli cho‘ri bo‘lib, bosh egishi lozim bo‘lganligini yashirmaydi.

Zulfiya she’riyati tabiatga hamda uning ajralmas qismi va yuqori cho‘qqisi bo‘lmish odamzotga nisbatan hayajonli sevgi bilan burkangan. Uning she’rlarida tabiat och ranglarda, yorqin bo‘yoq va timsollarda gavdalanadi.

Zulfiyaning olijanoblik, jasorat, haqqoniy xalq g‘ururi, tabiat va insonga nisbatan samimiy tuyg‘ular va hurmat, boy ranglar va kutilmagan yangi timsollar bilan bajarilgan lirikasi, kitobxon qalbini larzaga keltiradi, insoniyatning kelajakka bo‘lgan ishonchini mustahkamlaydi. Iqtidorli shoira va yozuvchi, inson qalb tug‘yonlarini o‘tkir bilimdoni bo‘lib, turli janrlarda asarlar yaratgan: dostonlar, balladalar, elegiyalar, nasriy she’rlar, hikoyalar, ocherklar, publististik maqolalar va gazeta xabarlari. Uning ko‘p she’rlari SSSR xalqlari tinchligi va do‘stligi sari kurashga bag‘ishlangan edi. Urush yillari u vatanparvarlik she’rlarini yozgan. 1984 yil “Jamiyat mehnat qahramoni” unvoniga sazovor bo‘lgan. SSSR davlat mukofoti laureatiga aylangan.

2004 yil O‘zbekistonda Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti ta’sis etilib, adabiyot, san’at, ilm-fan, madaniyat va ta’lim sohalaridagi muvaffaqiyatga erishgan, yoshi 14

dan 22 yoshgacha bo‘lgan qizlarga har yili 8-mart — Xalqaro xotin-qizlar bayrami kuni taqdim etiladi. Bugungi kunga kelib, Zulfiya mukofoti laureatlari 98 kishini tashkil qiladi. Zulfiya she’riyat muxlislariga odamiylik, muhabbat va sadoqatdan saboq bergan. Lekin bu murakkab hayot qalbi o‘z xalqi va Vataniga mehr-muhabbat bilan to‘lib-toshgan, dunyodan ezgulik va go‘zallik izlab yashagan bu ayolni hamma vaqt ham ayagani yoq. Aslida, bu dunyoda ayriliq va hijron azobi barchaning ham boshida bor. Ammo g‘am-anduh va hasratlarni matonat bilan yengib, tog‘dek bardoshi bilan vafo va sadoqat ramziga aylangan Zulfiya opa singari ayollar har qanday yuksak hurmat va ehtiromga munosibdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. Bo‘ri Qodirov. Respublika Ma’naviyat va ma’rifat markazi boshlig‘i, tarix fanlari nomzodi nutqidan
2. Arboblar.uz 2023 Davlat tizimlarini yaratish va qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha yagona integrator UZINFOCOM
3. Sharq ayoli sayti